FOLKETINGET

Kommissær for sundhed og fødevaresikkerhed
Stella Kyriakides
Europa-Kommissionen
B-1049 Bruxelles
Belgien

Udtalelse om Kommissionens forslag om brugen af nye genomteknikker (NGT) i planteavl (KOM(2023)0411) af 5. juli 2023

21. november 2023

J.nr.: xxxxx

Europaudvalget
Christiansborg
1240 København K
3337 5500
ft@ft.dk
www.ft.dk

Kære Stella Kyriakides

De nye planteforædlingsteknikker (NGT) har potentiale til at øge produktiviteten og reducere forbruget af pesticider i landbruget samt gøre afgrøder mere robuste over for klimaforandringer. Den nye forædlingsteknologi kan vise sig helt afgørende for EU's muligheder for at realisere landbrugets grønne omstilling. Bl.a. skal vi, ifølge den Europæiske Grønne Pagt, halvere brugen af pesticider og genoprette natur på 20 pct. af EU's landarealer inden 2030. Vi har derfor brug for tiltag, som understøtter innovative virksomheder i EU, som kan levere de nødvendige bæredygtige løsninger til landbrugs- og fødevareindustrien.

Folketinget vil derfor gerne give udtryk for sin støtte til Kommissionens nye forslag til forordning om reguleringen af planter, fødevarer og foderstoffer fremstillet ved hjælp af nye genomteknikker. Forslaget rummer en række væsentlige forbedringer i forhold til den nuværende GMO-lovgivning i EU. Det gælder navnlig forslaget om, at visse NGT-planter skal kunne anmeldes på lige fod med traditionelt forædlede planter, når de nye tilførte egenskaber også kunne være opstået ad naturens vej eller gennem traditionel forædling. Kommissionens forslag er både nødvendigt og et skridt i den rigtige retning, som ikke må forpasses.

Men der er efter Folketingets opfattelse rum til og brug for at fremme denne udvikling yderligere. Navnlig opfordrer Folketinget Kommissionen til at tage et lignende skridt i forhold til anvendelsen af denne teknik på mikroorganismer, så europæiske virksomheder også vil kunne udnytte det store potentiale, der findes på dette område. Folketinget er bekendt med, at man afventer en vur-

dering fra EFSA på området, hvorfor det findes relevant at revidere reguleringen på NGT-mikroorganismer umiddelbart efter denne forelægger, men det er afgørende, at Kommissionens forslag om planter vedtages uden forsinkelse.

NGT-metoden har potentiale til at øge effektiviteten i landbruget betragteligt. Den kan skabe højtydende plantesorter, hvorved mindre landbrugsareal kræves. Det kan styrke den europæiske fødevaresikkerhed, da mulighederne for at producere fødevarer lokalt øges, hvis nuværende komplikationer såsom klimaforandringer, mere ustadigt vejr og krig i Ukraine imødegås. Derudover er det lovende for den grønne omstilling. Folketinget opfordrer derfor Kommissionen til at sikre, at ændrede rammevilkår for NGT'er også bidrager til et øget fokus fra plantebaserede løsninger. Det bør derfor sikres, at der generelt skabes incitamenter til at udlægge mindre produktivt areal til natur-, klima- og miljøtiltag på dele af det overskydende areal.

Folketinget støtter at holde økologisk produktion ude af forslaget om regulering af NGT-planter, da dette område bedst reguleres i økologiforordningen.

Folketinget fremhæver, at der er en risiko for, at manglende fokus på patentering af nye genteknologier (NGT'er) i lovforslaget kan medføre udfordringer relateret til monopoldannelse inden for afgrødeforædling. Hvis det bliver muligt at patentere afgrøder, der er forædlet ved brug af NGT'er, kan det potentielt hæmme forskning og innovation inden for udviklingen af klimatilpassede og robuste afgrøder, da færre mindre virksomheder og forskere vil kunne forædle videre på de nye varianter af plantesorter. Dette kan i sidste ende reducere graden af lokal tilpasning i medlemslandene. Patentspørgsmålet er imidlertid ikke kun relevant i forhold til NGT-afgrøder, men også konventionelt forædlede afgrøder. Det er derfor positivt, at Kommissionen lægger op til, at NGT-sorter skal reguleres efter de samme regler som traditionelt forædlede sorter inden for det eksisterende UPOV-system. Her kan forædlerundtagelsen bidrage til at støtte udviklingen af nye varianter af plantesorter. Folketinget imødeser derfor den af Kommissionen annoncerede undersøgelse af spørgsmålet om patentering og de mulige konsekvenser heraf.

Folketinget vil også opfordre Kommissionen til at se nærmere på de tidskrævende processer vedrørende EU-godkendelser af nye fødevarer (novel foods). De plantebaserede løsninger er altafgørende for en bæredygtig europæisk fødevaresektor. Derfor bør biosolution-virksomheder have de bedst mulige vilkår.

Der vil fortsat være behov for de eksisterende godkendelsesprocedurer i EU's gældende GMO-lovgivning, når vi taler om mere komplekse NGT- og GMO-planter, som klart adskiller sig fra naturligt forekommende organismer eller klassiske mutationer.

Brugen af genteknologi i EU bør foregå på en både sikker og etisk forsvarlig måde, men vores europæiske lovgivning må ikke lægge hindringer i vejen for innovative løsninger til landbrugs- og fødevareindustrien, som kan bidrage til at nå målene i EU's grønne pagt, jord til bord-strategien og FN's verdensmål, samtidig med, at vores virksomheder bliver konkurrencedygtige på det globale marked.

Folketinget ser derfor frem til, at Kommissionen fremlægger "EU's bioteknologi- og bioproduktionsinitiativ", som lanceret af Kommissionens formand i sin tale om Unionens tilstand den 13. september 2023. Det er nødvendigt at sikre, at vi i Europa har de nødvendige instrumenter og rammevilkår til at fremme den grønne omstilling.

Med venlig hilsen

Hans Kristian Skibby
Formand for Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Niels Flemming Hansen
Formand for Folketingets Europaudvalg